

Crna Gora
Agencija za sprečavanje korupcije

Broj: 03-01 - 2808

Podgorica: 17. decembar 2024. godine

**ANALIZA DOSTAVLJENIH IZVJEŠTAJA O REVIZIJI POLITIČKIH SUBJEKATA
DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE**

Državna revizorska institucija je dostavila na dalje postupanje Agenciji za sprečavanje korupcije devet izvještaja o reviziji Godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2023. godinu sledećih političkih subjekata:

- ✓ BOŠNJAČKA STRANKA
- ✓ DEMOKRATSKA CRNA GORA
- ✓ GRAĐANSKI POKRET "DURMITORSKA INICIJATIVA"
- ✓ NACIONALNE ALBANSKE UNIJE
- ✓ POKRET „EVROPA SAD“
- ✓ SAVEZ GRAĐANA „CIVIS“
- ✓ SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE CRNE GORE
- ✓ STRANKA PRAVDE I POMIRENJA
- ✓ UJEDINJENE CRNE GORE

Tokom revizije ovih devet političkih subjekata Državna revizorska institucija je dala ukupno 108 preporuka, od kojih se 30 odnosi na kršenje članova Zakona o finansiranju političkih subjekata, dok se druge odnose na oblasti koje nijesu u nadležnosti Agencije. U tabeli su prikazani članovi Zakona koje su politički subjekti prekršili.

ZFPSIK	BS	DEM	DI	NAU	PES	CIVIS	SDP	SPP	UCG	Ukupno preporuka
član 49	stav 2		stav 2	stav 1	stav 2	stav 2	stav 2	stav 2		7
član 48	stav 4		stav 2		stav 1	stav 1 i stav 2		stav 1	stav 4	7
član 50										1
član 31										1
član 24										4
član 15	stav 4		stav 3			stav 3				3
član 7	stav 7				stav 5					2
član 14										5
Ukupno:										30

U nastavku je pregled svih preporuka kojima je konstatovano i utvrđeno kršenje Zakona od strane političkih subjekata, sa propisanim prekršajem u skladu sa Zakonom.

I. ČLAN 49 ZAKONA

Članom 49 Zakona propisano je da su politički subjekti dužni da odrede lice odgovorno za finansijsko poslovanje, propišu način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta i donesu finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu.

Kako se navodi u Izveštajima o reviziji šest političkih subjekata nije donijelo finansijski plan i program rada u roku koji je propisan članom **49 stav 2 Zakona**, odnosno do kraja tekuće za narednu godinu i to:

- Pokret „Evropa sad“ i GP „Durmitorska inicijativa“ nijesu donijeli finansijski plan i program rada za 2023. godinu;
- Bošnjačka stranka, Savez građana „Civis“ i Socijaldemokratska partija nijesu donijeli finansijski plan za 2023. g. u zakonom propisanom roku. Kako se navodi u Izveštajima o reviziji Bošnjačka stranka isti je donijet 25.02.2023., Savez građana Civis početkom juna 2023. godine i Socijaldemokratska partija dana 27.01.2023. godine.
- Stranka pravde i pomirenja, nije donijela Program rada za 2023. godinu, već je odlukom utvrdila da je isti definisan programskim načelima i Statutom Stranke, a da će organi Stranke donositi konkretne odluke u odgovarajućim političkim izazovima u tekućoj godini.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 49 stav 2 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 49 Zakona.

- Nacionalna Albanska unija, nije svojim internim aktima utvrdila način vršenja unutrašnje kontrole, kao ni način ostvarivanja uvida člana Partije u prihode i rashode subjekta, što nije u skladu sa članom **49 stav 1 Zakona** o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 49 stav 1 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 48 Zakona.

II. ČLAN 48 ZAKONA

Kako se navodi u Izvještajima o reviziji šest političkih subjekata prekršilo je **član 48 Zakona**.

Odredbu člana 48 stav 1 Zakona prekršili su sledeći politički subjekti: Pokret „Evropa sad“, Stranka pravde i pomirenja i Savez građana Civis, tako što u poslovnim knjigama nijesu obezbijedili vođenje računovodstvene evidencije o svim prihodima, imovini i rashodima po porijeklu, visini i strukturi prihoda, imovine i rashoda, na način da ista sadrži istinit i objektivan prikaz finansijskog poslovanja političkog subjekta.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 48 stav 1 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 44 Zakona.

Odredbu člana 48 stav 2 Zakona prekršili su politički subjekti GP “Durmitorska inicijativa” i Savez građana „Civis“.

Ovi politički subjekti, kako se navodi u Izvještajima o reviziji, Državnoj revizorskoj instituciji nijesu dostavili Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za 2023.g. u zakonom propisanom roku (do 31.marta tekuće za prethodnu godinu), već u pripremnoj fazi vršenja revizije (septembar 2024.g.).

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 48 stav 2 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 45 Zakona.

Politički subjekti Bošnjačka stranka i Ujedinjena prekršili **odredbe člana 48 stav 4 Zakona**, tako što politički subjekt u finansijskim izvještajima nijesu naveli tačne i potpune podatke.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 48 stav 4 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 47 Zakona.

III. ČLAN 50

U Izvještaju o reviziji političkog subjekta Pokret „Evropa sad“, navodi se da je politički subjekat Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju za Predsjednika Crne Gore (drugi krug održan 02.04.2023. godine), predala ASK-u sa zakašnjenjem od 14 dana (elektronski, 17.05.2023. god.), što nije u skladu sa odredbama člana 50 Zakona.

Sačinjen je Izvještaj o izvršenom nadzoru, br-03-01-70/5796 od 18.05.2023. godine – pokrenut je prekršajni postupak - predmet u toku.

IV. ČLAN 31

U Izvještaju o reviziji političkog subjekta Demokratska Crna Gora je navodi se da je politički subjekat je posebni izborni račun za predsjedničke izbore zatvorio 24.07.2023. godine, što nije u zakonom propisanom roku. Članom 31 Zakona propisano je da je kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore dužan da poseban žiro račun zatvori u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora (Konačni rezultati predsjedničkih izbora objavljeni su 06.04.2023. godine).

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 31 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 36 Zakona.

V. ČLAN 24

Kako se navodi u Izvještajima o reviziji četiri političkih subjekata prekršila su **član 24 Zakona**.

Pokret „Evropa sad“ - U izvještaju o reviziji ovog političkog subjekta se navodi da upoređivanjem podataka o utrošenim sredstvima iskazanih u izvještajima za predsjedničke i parlamentarne izbore i podataka evidentiranih u poslovnim knjigama i prateću dokumentaciju, utvrđeno je da u izvještajima koji su dostavljeni ASK-u nijesu iskazani troškovi izbornih kampanja u iznosu od 257.186,09€ (u Izvještaju za predsjedničke izbore nijesu iskazani troškovi u iznosu od najmanje 72.230,73€, dok u Izvještaju za parlamentarne izbore nijesu iskazani troškovi u iznosu od najmanje 184.955,36€), uključujući između ostalog troškove isplaćene preko blagajne za opunomoćene posmatrače, materijalne troškove i prevoz u iznosu od 44.080,00€ (za predsjedničke izbore) odnosno 111.077,00€ (za parlamentarne izbore).

Sa računa za parlamentarne izbore plaćeni su i troškovi u iznosu od 36.234,25€ koji su se odnosili na izbore iz 2022. godine.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 24 stav 3 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 24 Zakona.

Demokrate- Revizijom je utvrđeno da je Partija u poslovnim knjigama evidentirala neizmirene obaveze po osnovu izbornih kampanja sa stanjem na dan 31.12.2023. godine u ukupnom iznosu od 66.240,44€, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban žiro račun i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše sa tog računa. Partija je u 2023. zatvorila sve žiro račune otvorene za potrebe izbornih kampanja.

Bošnjačka stranka -Revizijom je utvrđeno da su iz blagajne za redovno poslovanje isplaćeni troškovi dnevnica opunomoćenim predstavnicima potvrđenih izbornih lista na biračkim mjestima za potrebe lokalnih izbora u Tuzima u iznosu od 8.500€, što nije u skladu sa odredbama člana 24 Zakona, kojim je utvrđeno da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na poseban žiro račun i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše sa tog računa.

Pokrenut je postupak utvrđivanja odgovornosti da li postoji kršenje odredbi zakona pred Agencijom.

Ujedinjena - Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 8.269€ odnose se na troškove izborne kampanje. Revizijom je utvrđeno da je Ujedinjena Crna Gora, tokom 2023. godine sa redovnog računa isplatila sredstva u iznosu od 8.269€ koji se odnosi na dio izbornih troškova Koalicije „ZA BUDUĆNOST CRNE GORE“, koje je prema Protokolu o spravljanju (br. 772 od 21.10.2020.), partija prihvatila da isplati.

VI. ČLAN 15

Kako se navodi u Izvještajima o reviziji dva politička subjekta prekršila su član 15 stav 3 Zakona. GP „Durmitorska inicijativa“ i Savez građana „Civis“ nijesu donijeli Odluku o visini članarine za 2023.

Ne postupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 15 stav 3 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 7 Zakona. Sačinjen Izvještaj o izvršenom nadzoru br.03-01-405-23 od 15.02.2023. godine - nije pokrenut prekršaj.

Bošnjačka stranka prekršila je odredbe člana 15 stav 4 Zakona tako što je primila na poklon vozilo vrijednosti 45.500,00€ koje je evidentirano u poslovnim knjigama na imovinu Partije, ali isto nije

evidentirala kao prihod, što nije u skladu sa odredbama člana 7 stav 7 Zakona kojim je propisano da se nenovčani prilozi obračunavaju prema tržišnoj vrijednosti i prijavljuju kao prihod. Takođe je utvrđeno da vrijednost datog priloga prelazi limit propisan članom 15 stav 4 Zakona kojim je definisano da za finansiranje političkog subjekta fizičko lice može da uplati najviše 5.000€, a pravno lice najviše 20.000€ na godišnjem nivou.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom 15 stav 4 Zakona povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 8 Zakona.

VII. ČLAN 7

Revizijom je utvrđeno da uplate priloga, političkom subjektu Pokret Evropa sad, od strane dva pravna lica u ukupnom iznosu od 1.200,0€, nijesu izvršene u skladu sa članom 7 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja jer Partija nije prezentirala dokaze da su joj, kao primaocu priloga, **dostavljene odluke pravnih lica o priložima.**

Za kršenje član 7 stav 5 ZFPSIK u prekršajnim odredbama nije propisana prekršajna odgovornost za političkog subjekta.

VIII. ČLAN 14

Kako se navodi u Izvještajima o reviziji pet političkih subjekata prekršilo je **član 14 Zakona.**

Bošnjačka stranka -Revizijom je utvrđeno da su troškovi Foruma žena u iznosu od 2.194,88€ (troškovi organizovanog prevoza Foruma žena u iznosu od 1.983,88€, organizacija iftara za Forum žena u iznosu od 193,00€ i ugostiteljske usluge u iznosu od 18,00€) plaćeni sa redovnog računa Partije. Takođe, revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije donio poseban Statut ženske organizacije, ali istim nije bliže definisao namjenu trošenja sredstava te organizacije, kako je to utvrđeno članom 14 Zakona.

Stranka pravde i pomirenja -Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2023. godini ostvarila prihode i troškove po osnovu finansiranja rada ženske organizacije, koje podatke nije iskazala u Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima. Navedeno nije u skladu sa odredbama člana 48 stav 4 Zakona, kojim je utvrđeno da je politički subjekt dužan da u izvještaju navede tačne i potpune podatke.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 47 Zakona.

CIVIS - subjekt revizije je u okviru konsolidovanog finansijskog izvještaja dostavio Državnoj revizorskoj instituciji i Izvještaj o načinu i namjeni utrošenih sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, ali isti nije popunjen shodno propisanom obrascu Izvještaja, iako je u postupku revizije utvrđeno da je subjekt revizije, u 2023. godini imao otvoren žiro račun za finansiranje ženske organizacije i na istom ostvarivao prilive iz budžeta za finansiranje rada ženske organizacije. Navedeno nije u skladu sa odredbama člana 48 stav 4 Zakona, kojim je utvrđeno da je politički subjekt dužan da u izvještaju navede tačne i potpune podatke.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 47 Zakona.

Ujedinjena - Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je Partija tokom 2023.godine sa računa ženske organizacije utrošila sredstva u iznosu od 4.085,09€, u vezi sa kojim nije iskazala troškove u Izvještaju o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, niti je u istom iskazala podatke koji se odnose na podračun ženske organizacije. Navedeno nije u skladu sa odredbama člana 48 stav 4 Zakona, kojim je utvrđeno da je politički subjekt dužan da u izvještaju navede tačne i potpune podatke.

Nepostupanje po zakonskim obavezama propisanim članom povlači prekršajnu odgovornost koja je propisana članom 66 stav 1 tačka 47 Zakona.

Socijaldemokratska partija - Partija je u okviru posebnog Izvještaja o načinu i namjeni utroška sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima, iskazala prihode Foruma žena za 2023.godinu u iznosu od 49.917,73€, dok su ukupni rashodi iskazani u iznosu od 51.456,86€. U postupku revizije nije prezentiran poseban Statut ženske organizacije, što nije u skladu sa članom 14 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, već Pravilnik o načinu organizovanja i rada Foruma žena SDP CG.

VD DIREKTOR
Dušan Drakić